

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
Кафедра інженерної педагогіки та мовної
підготовки

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять із дисципліни
«НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

для магістрів спеціальності
8.01010401 «Професійна освіта. Комп'ютерні
технології»
денної та заочної форм навчання

Кривий Ріг
2015

Укладач: С. М. Хоцкіна, канд. пед. наук, доцент
кафедри ІПМП

Рецензент: З. П. Бакум, докт. пед. наук, професор

У методичних вказівках подано перелік тем курсу, питання для актуалізації теоретичних знань, практичні завдання та методичні рекомендації до їх виконання, список рекомендованої літератури, питання для самоконтролю.

Методичні вказівки призначені для магістрів спеціальності 8.01010401 «Професійна освіта. Комп'ютерні технології» денної і заочної форм навчання.

Розглянуто на засіданні
кафедри інженерної педагогіки
та мовної підготовки

Протокол № 1
від 28.08.2015

Схвалено на Вченій раді
факультету інформаційних
технологій

Протокол №
від _____ 2015р.

ПЕРЕДМОВА

Соціально-економічні перетворення в Україні сприяли відновленню окремих галузей вітчизняного права: кримінального, фінансового, адміністративного, цивільного тощо. Розвиток міжнародних інтеграційних процесів, створення нових технологій, приєднання України до Болонського процесу виявили певну невідповідність чинних нормативно-правових актів освітньої галузі реальним потребам і сучасним стандартам правового регулювання відносин. Відтак виникла необхідність реформування всіх рівнів освітньої галузі.

Досягнення мети освіти щодо всебічного розвитку особистості, вимагає підготовки нової генерації педагогічних кадрів. У розв'язанні окресленої проблеми чільне місце посідає курс «Нормативно-правові основи освіти», який логічно пов'язаний з основними курсами педагогіки і психології, відповідно, є значущим у контексті професійної підготовки.

Вивчення курсу сприятиме розширенню нормативної бази майбутніх педагогів професійного навчання.

Методичні вказівки охоплюють передмову, методичні розробки практичних занять, питання для обговорення, практичні завдання та вказівки до їх виконання, рекомендовану літературу.

Оволодіння змістом курсу передбачає різноманітні форми і методи теоретичної і практичної підготовки студентів до майбутньої інженерно-педагогічної діяльності.

У процесі виконання практичних завдань студенти повинні опанувати такі теоретичні аспекти дисципліни:

основні напрямки модернізації вищої освіти України у відповідності до засад Болонського

процесу та процесуально-законодавчої освітньо-правової бази;

сутність та особливості педагогічної діяльності, характерні ознаки професійно-педагогічної діяльності у контексті нормативної бази;

основні поняття освітнього права;

структуру і види нормативно-правових актів, які регламентують організацію освітнього процесу;

управління освітою, державний контроль освітньо-наукової діяльності освітніх закладів та організацій;

основні права об'єктів та суб'єктів освітньої діяльності, форми правового захисту;

основні правові акти міжнародного освітнього законодавства.

У процесі виконання практичних робіт студенти повинні опанувати вміннями:

працювати із освітньою законодавчою базою;

знаходити й аргументувати наявні суперечливі позиції освітнього права;

характеризувати зміст професійної діяльності інженера-педагога;

організувати навчальну діяльність на лекціях, практичних заняттях, семінарських заняттях, у процесі виконання НДР;

використовувати основні методи самостійної роботи студента;

самостійно опрацьовувати навчальну, наукову та довідкову літературу;

знаходити відповідну навчально-методичну літературу та значущі факти задля аргументування певної професійно зумовленої позиції;

постійно дбати про професійну самоосвіту та саморозвиток.

Змістовий модуль № 1
Основи освітнього права

Практичне заняття № 1

Поняття, предмет і метод освітнього права

Опорні поняття: освітнє право, предмет і метод освітнього права, освітні відносини, юриспруденція.

Хід заняття:

Питання для обговорення:

1. Поняття та явища освітнього права та освітянського законодавства.
2. Правовідносини в галузі освіти як предмет освітнього права.
3. Проблема методу правового регулювання та режиму галузі освітнього права.
4. Співвіднесення освітнього права з іншими галузями права України (тези).

Питання для самоконтролю

1. Пояснити логіку пропонованих тлумачень поняття «освітнє право», позначивши їх пріоритетність:
 - а) комплексна галузь права;
 - б) нормативно-правовий масив (освітнє законодавство);
 - в) елемент системи конституційних прав і свобод («право на освіту»);
 - г) елемент освітніх прав учасників освітніх відносин;
 - д) навчальна дисципліна;
 - е) актуальний напрямок теоретико-правових і

галузевих юридичних наукових досліджень;

ж) елемент системи освіти загалом.

2. Поясніть сутність цитати, обґрунтуйте її специфіку із позиції загального та часткового: «Теорія права окреслює два види системних, цілісних утворень: галузь законодавства й галузь права. Під галуззю законодавства розуміють освіту, в якій норми різних галузей права поєднуються за предметом правового регулювання задля комплексного регулювання відносно самостійної, стійкої сфери суспільних відносин. Водночас галузь законодавства не має власного предмета й власного методу правового регулювання». Відповідь узагальніть і подайте схематично.

3. Доповніть відповідь. До галузі права традиційно відносять конституційне, цивільне, трудове, кримінальне, земельне, фінансове, адміністративне, кримінальне процесуальне й цивільне процесуальне ... право.

4. Перерахувати значущі специфічні риси методу освітнього права.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014. – № 37-38).

2. Освітнє право : Конспект лекцій ; за заг. ред. В. В. Астахова. – Харків. – Вид-во НУА, 2011. – 84 с.

3. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : [підручник] / Скакун О. Ф. – Харків : Консум, 2001. – 664 с.

4. Совгиря О. В. Конституційне право України : [навч. посіб.] / О. В. Совгиря, Н. Г. Шуклін. – К. : Юрін-ком Інтер, 2007. – 632 с.

Методичні рекомендації.

Пропонується під час підготовки використовувати лекційний матеріал із теми.

Відповідаючи на питання для обговорення, варто виходити з того, що теорія права окреслює два види системних цілісних утворень: галузь законодавства й галузь права. Система освіти є унормованою джерелами освітнього законодавства взаємоузгоджена та функціонально взаємопов'язана *сукупність інституцій* (навчальних закладів, науково-методичних установ, науково-виробничих підприємств, державних і муніципальних органів управління освітою, суб'єктів самоврядування в галузі освіти) та *засобів, інструментів* (інститутів стандартизації, ліцензування, акредитації, атестації, державного фінансування і замовлення, порядку набуття статусів педагогів, здобувачів освіти тощо), які забезпечують реалізацію освітнього процесу та досягнення освітнього результату.

Розкриваючи друге питання щодо правовідносин у галузі освіти, варто розпочати зі змістом освітніх відносин (процесу навчання). Лише потім акцентувати на правовідносинах як виді чи формі врегульованих правом суспільних відносин. два відносно самостійні, але взаємозалежні типи відносин у сфері освіти,

особливості регулювання яких правовими засобами дає підстави говорити про специфіку предмета освітнього права та відносну самостійність як комплексної галузі права.

Третє питання вимагає чіткої логіки комплексного характеру освітнього права, зумовленого передовсім особливостями його предмета, який являє особливу структуру і зміст суспільних відносин, що складаються в сфері освіти. Розглянувши структуру відносин у сфері освіти, можна стверджувати про унікальну особливість предмета освітнього права. Метод правового регулювання рекомендовано розглядати як сукупність способів, прийомів і засобів правового регулювання освітніх відносин, особливість якого пов'язана зі специфікою освітньо-виховної діяльності на різних рівнях освіти (початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо-науковий) рівень; науковий рівень) і формах освіти (навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи).

Практичне заняття № 2 ***Система освіти в Україні***

Опорні поняття: система освіти, структура освіти, вища освіта,

Хід заняття:

Питання для обговорення:

1. Поняття, цілі та принципи управління системою

освіти.

2. Система органів управління освітою. Компетенція органів управління освітою. 3. Контроль в системі освіти.

4. Проблема формування соціальних стандартів освіти.

5. Освітні програми. Поняття, правова природа і структура освітньої програми.

Практичне завдання: опрацювати Закон України про Вищу освіту (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38). Скласти тезисний план-конспект Розд. I, II, III. Скласти термінологічний словник понятійної бази.

Питання для самоконтролю

1. Визначити сутність та взаємозумовленість понять «система освіти» та «принципи побудови системи освіти».

2. Система і структура освіти в Україні: загальне та конкретне.

3. Розкрити специфічні особливості освітньо-кваліфікаційних рівнів.

4. Поняття «освітнє право» є полісемантичним. Чому полісемантика ускладнює системний характер досліджень освітньо-правової проблематики?

5. Прокоментуйте цитату із позиції негнучкості й інерційності сучасної системи освіти: «Слабка інтеграція освітньої та наукової діяльності призводить до значного скорочення кадрового потенціалу наукової сфери. Відсутність повноцінного зв'язку професійної освіти з науково-дослідною та практичною діяльністю призводить до того, що зміст

освіти й освітні технології стають менш адекватними сучасним вимогам і завданням забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної освіти на світовому ринку освітніх послуг. Це негативно впливає на готовність України до інтеграції у світовий освітній простір».

6. Поясніть із позиції майбутнього інженера педагога сутність висловлення, аргументуючи наявну понятійну базу: «Основною стратегічною метою соціальних стандартів освіти є забезпечення умов для задоволення потреб громадян, суспільства й ринку праці в якісній освіті шляхом створення нових інституціональних механізмів регулювання освіти, відновлення структури й змісту освіти, розвитку фундаментальності й практичної спрямованості освітніх програм, формування системи безперервної освіти».

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014. – № 37-38).
2. Освітнє право : Конспект лекцій ; за заг. ред. В. В. Астахова. – Харків : Вид-во НУА, 2011. – 84 с.
3. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : [підручник] / Скакун О. Ф. – Харків : Консум, 2001. – 664 с.
4. Совгиря О. В. Конституційне право України : [навч. посіб.] / О. В. Совгиря, Н. Г. Шуклін. – К. : Юрін-ком Інтер, 2007. – 632 с.

Методичні рекомендації.

Розкриття структури освіти передбачає

з'ясування її специфіки у контексті диференціації видів неперервної освіти на дошкільну, початкову, базову та повну загальну середню, позашкільну, професійно-технічну, вищу, післядипломну освіту, самоосвіту тощо.

Усвідомлення студентами того, що здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти, що передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного *ступеня вищої освіти* (молодший бакалавр; бакалавр; магістр; доктор філософії; доктор наук).

Перші питання для обговорення цілісно розкриті у пропонованому переліку літератури, розкриття яких треба подати у поєднанні з РОЗДІЛОМ VII УПРАВЛІННЯ ВИЩИМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ (Стаття 34. Керівник вищого навчального закладу. Стаття 35. Керівник факультету, навчально-наукового інституту, кафедри. Стаття 36. Вчена рада. Стаття 37. Наглядова рада. Стаття 38. Робочі та дорадчі органи. Стаття 39. Органи громадського самоврядування вищих навчальних закладів. Стаття 40. Студентське самоврядування. Стаття 41. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених) Закону України «Про вищу освіту».

Розкриття третього питання контролю в системі освіти варто побудувати на основі Закону України «Про вищу освіту» (РОЗДІЛ XIV

КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ, акцентуючи на *Статті 77. Державний контроль у сфері вищої освіти. Статті 78. Громадський контроль у сфері вищої освіти. Статті 79. Відкритість прийняття рішень і провадження діяльності у сфері вищої освіти.*

Четверте питання щодо формування соціальних стандартів освіти передбачає дотримання принципів цілісної стратегії розвитку освіти, яка б визначала цільові орієнтири держави та прозоріше висвітлення проблеми змісту, якості, соціальної доступності освіти, механізмів і обсягів її фінансування (Закон України «Про вищу освіту»). *Інформаційна довідка.* Соціальні стандарти освіти охоплюють: економічні та фінансові показники; організаційні й інституціональні умови функціонування системи освіти в Україні; політичну та законодавчу основи, які забезпечують здійснення освітньої реформи й діяльність сфери освіти; соціально-психологічні стандарти тощо.

П'яте питання. Стандарти вищої освіти та освітні програми. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» розроблення змісту освіти й навчання можна подати схематично (рис. 1). Нормативні документи верхньої частини схеми (Національна рамка кваліфікацій, професійні стандарти та стандарти вищої освіти) розробляються на рівні держави і затверджуються відповідними державними органами. Документи нижньої частини схеми розробляються й затверджуються в університеті.



Рис. 1. Структура розроблення змісту освіти і навчання

Значущим є те, що стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти у межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів. Стандарти вищої освіти з кожної спеціальності розробляє Міністерство освіти і науки України з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, і галузевих об'єднань організацій роботодавців та затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Робота в аудиторії з програмами навчальних дисциплін (робочими навчальними та навчальними нормативними та вибірковими) із фахових дисциплін – структура, специфічні фахові особливості, розподілення годин, аналіз

змістового наповнення для аудиторної та самостійної роботи.

Практичне заняття № 3 ***Джерела освітнього права***

Опорні поняття: освітнє право, джерела освітнього права, освітня діяльність, освітнє законодавство в Україні, норми освітнього права, освітні нормативні акти.

Хід заняття:

Питання для обговорення:

1. Основні нормативні акти у сфері вищої освіти.
2. Норми освітнього права у «непрофільних» законах.
3. Підзаконні нормативні акти в системі джерел освітнього права.

Практичне завдання: конспект: 1. Закону України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014. – № 37-38). – Розд. VII.

2. Проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020р. – К. : Освіта, 2014 (презентація основних положень).

Питання для самоконтролю

1. Який, на Вашу думку, кардинальний спосіб підвищення ролі законодавства щодо врегулювання відносин у сфері освіти?
2. Визначте позитивні аспекти проблеми розширення прав студентів (Закон України «Про вищу освіту»).
3. Чи наявні суперечності чинного освітнього законодавства? Відповідь обґрунтуйте.

4. Окреслити пріоритетні аспекти, визначені:
Державною національною програмою «Освіта. Україна XXI століття»;
Законом України «Про вищу освіту»;
Концепцією розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010–2020);
Національною доктриною розвитку освіти;
Національною стратегією розвитку освіти в Україні (2012–2021);
Проектом Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 рр.;
Проектом Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 р.

Література

1. Державна національна програма «Освіта. Україна XXI століття». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ua-info.biz/legal/baseri/ua-rmexzr.html
2. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014. – № 37-38).
3. Концепція розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010–2020) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: te.zavantag.com/docs/1225/index-13230.html
4. Національна доктрина розвитку освіти – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.univd.edu.ua/index.php
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні (2012–2021). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua/images/files/news/.../4455.pd
6. Освітнє право : Конспект лекцій ; за заг. ред.

В. В. Астахова. – Харків. – Вид-во НУА, 2011. – 84 с.

7. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 рр. – К. : Освіта, 2014. – 23 с.

8. Проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020р. – К. : Освіта, 2014.

9. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : [підручник] / Скакун О. Ф. – Харків : Консум, 2001. – 664 с.

10. Совгіря О. В. Конституційне право України : [навч. посіб.] / О. В. Совгіря, Н. Г. Шуклін. – К. : Юрін-ком Інтер, 2007. – 632 с.

Методичні рекомендації.

Студенти мають ретельно повторити лекційний матеріал із виучуваної теми, оскільки розуміння понятійної бази дає змогу глибше опанувати нормативні позиції джерел освітнього права.

Ознайомитися із пропонованими нормативними актами у сфері вищої освіти. Бути готовими до усного діалогу в контексті винесених на обговорення питань. Скласти словник нормативно-правової бази за прикладом.

Концепція розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010–2020 рр.)

Категоріально-понятійний апарат професійної освіти і навчання.

Професійна освіта і навчання – процес надання та удосконалення професійних знань, вмінь, навичок робітників, необхідність для забезпечення їх продуктивної зайнятості.

Професійний стандарт (ПС) – це

мінімально необхідні вимоги до професійного рівня робітників із врахуванням продуктивності і якості виконуваних робіт в конкретній галузі економіки. Вони містять в собі разом з іншими даними найменування посад і відповідні їм кваліфікаційні і освітні рівні, перелік конкретних посадових обов'язків (що розглядаються з точки зору знань, вмінь та навиків), виконання яких дозволить робітнику реалізувати трудові функції в межах його компетенції. ПС направлені на забезпечення професіоналізму особистості.

Професіоналізм – інтегральна якість (новоутворення) суб'єкта праці, яка характеризує продуктивне виконання професійних задач, обумовлена творчою самодіяльністю і високим рівнем професійної самоактуалізації.

Галузь – сукупність видів професійної діяльності, об'єднаних економічними функціями, продуктом, послугами або технологіями.

Приклад загальної характеристики документа.

Закон України «Про вищу освіту» встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами на принципах автономії вищих навчальних закладів, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення

потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях. Після загальної характеристики презентувати концептуальні засади.

I. Конспект.

РОЗДІЛ VII. УПРАВЛІННЯ ВИЩИМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ.

Акцентувати увагу на таких статтях Закону України «Про вищу освіту»: *Стаття 34. Керівник вищого навчального закладу.*

Стаття 35. Керівник факультету, навчально-наукового інституту, кафедри.

Стаття 36. Вчена рада.

Стаття 37. Наглядова рада.

Стаття 38. Робочі та дорадчі органи.

Стаття 39. Органи громадського самоврядування вищих навчальних закладів.

Стаття 40. Студентське самоврядування.

Стаття 41. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених.

Стаття 42. Обрання, призначення та звільнення з посади керівника вищого навчального закладу.

Стаття 43. Обрання на посаду та звільнення з посади керівника факультету (навчально-наукового інституту) вищого навчального закладу державної (комунальної) форми власності.

II. У процесі опрацювання Проекту Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 р. акцентувати увагу на таких розділах:

Розділ I. Оцінка стану ВО (якість ВО та її суспільний статус; можливості конкурсного відбору студентів; ВО і наука).

Розділ II. Мета і завдання реформи.

Розділ III. Реалізація реформ.

Практичне заняття № 4

Міжнародно-правові стандарти у сфері освіти

Опорні поняття: Європейський простір, Болонський процес, законодавство України про освіту.

Хід заняття:

Питання для обговорення:

1. Міжнародні договори України та загальновізані принципи і норми міжнародного права в системі джерел освітнього права.

2. Значення для України впровадження положень Болонської декларації.

Практичне завдання:

Подати тезисно призначення, завдання, пріоритети перерахованих міжнародних організацій.

Питання для самоконтролю

1. Європейський простір: реалії та перспективи розвитку сучасної вищої освіти в Україні.

2. Болонський процес та формування Європейського простору вищої професійної освіти та міжнародної рамки кваліфікацій.

3. Історичні межі та головна мета Болонського процесу. Окреслити пріоритетні найближчі завдання в контексті соціальної політики держави.

Література

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич . – Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. – Львів : Магнолія, 2010. – 375 с.

2. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / [М.Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин] ; за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навч. книга. – Богдан, 2004. – 384 с.

3. Гончаров С. М. Вища освіта України і Болонський процес : [навч.-метод. посібник для підгот. магістрів, аспірантів та перепідгот. викладачів вузів] / С. М. Гончаров, В. С. Мошинський ; М-во освіти і науки України, НУВГП. – Рівне, 2005. – 142 с.

4. Згуровський, М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України / Згуровський М. З.; МОН України, Нац. техн. ун-т України «КПІ». – навч.-метод. вид. – К. : КПІ, 2006. – 544 с.

Методичні рекомендації.

Інформаційна довідка. Основним джерелом міжнародного права із питань освіти є *нормативний договір*. Положення освітніх доктрин знаходять висвітлення в *регіональних договорах і угодах*, а практика застосування *судового прецеденту* з питань освіти застосовується лише у межах Європейського співтовариства держав і виробляється Європейським Судом із прав людини. *Правовий звичай* як джерело права не відображено у міжнародному освітньому праві.

Усі документи ЮНЕСКО ґрунтуються на принципах і нормах, закріплених *Статутом ООН, Загальною декларацією прав людини*, іншими документами ООН, містять конкретні нормативні положення, які регулюють освітні відносини в певній відносно самостійній сфері освіти, а також закріплюють діючі механізми, покликані забезпечити реалізацію цих положень у конкретних відносинах.

Джерела міжнародного права з питань освіти унормовано в документах, прийнятих *Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй (ООН) і її спеціалізованими установами – Організацією Об'єднаних Націй із питань освіти, науки й культури (ЮНЕСКО) і Міжнародною організацією праці (МОП), регіональними міжнародними організаціями – Радою Європи й Співдружністю Незалежних Держав, а також двосторонні угоди держав.*

Основні шляхи розвитку міжнародного співробітництва в галузі освіти сформульовано в перші роки незалежності. У стратегічному документі з питань освіти – Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ століття) поставлено завдання щодо створення та впровадження довготермінової програми співробітництва в галузі освіти, вироблення ефективних механізмів входження до освітніх і наукових програм ЮНЕСКО, інших міжнародних організацій, фондів тощо, а також створення із зарубіжними країнами спільних центрів освіти, укладення міжнародних угод щодо нострифікації документів про освіту й кваліфікацію спеціалістів.

Виявити розуміння змісту сутності поняття «принципи і норми міжнародного права в системі

джерел освітнього права».

Питання 2.

Визначити та дописати не названі пріоритети впровадження положень Болонської декларації для України як повноправного учасника Болонського процесу, що має відкоригувати державну політику освітньої галузі. Отже, першочерговими постають такі завдання: гармонізація нормативно-правового забезпечення галузі освіти з міжнародної й європейської систем стандартів, сертифікації; перехід до національної ступінчастої системи підготовки фахівців, що надасть змогу задовольняти потреби особи в досягненні певного освітнього та кваліфікаційного рівня за спеціальностями, що забезпечить її мобільність на ринку праці; створення позитивних умов мотивації індивідуального розвитку особистості, її соціалізації й саморегуляції в європейському просторі ... (додати). Акцентувати на підвищенні самостійності ВНЗ у питаннях вибору змісту навчання і підвищення якості освіти, виключення з переліку освітніх рівнів вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст».

Узагальнення позитивних і негативних аспектів упровадження положень Болонської декларації подавати аргументовано (приклади із Закону України «Про вищу освіту»).

Необхідно звернути увагу на зміст положень Болонської декларації й проаналізувати стан реалізації на сучасному етапі розвитку України.

Проаналізувати програми «Сократес». «Леонардо да Вінчі». «Коменіус». «Еразмус». «Грунтіг». «Лінгва». «Мінерва» тощо у контексті реалізації

Лісабонської (1997) декларації.

Змістовий модуль № 2
Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу

Практичне заняття № 5

Правовий статус учасників освітніх відносин

Опорні поняття: правовий статус, суб'єкти освітньої діяльності (педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти).

Хід заняття:

Питання для обговорення:

1. Правовий статус педагогічних працівників: порядок набуття, основні права та обов'язки.

2. Правове регулювання діяльності науково-педагогічних працівників: приймання на роботу, звільнення, атестація.

3. Правовий статус здобувачів освіти: порядок набуття, основні права та обов'язки.

Практичне завдання: Підготувати доповіді за пропонованими темами:

«Пізнавальна самостійність здобувачів вищої освіти».

«Проблемність правового статусу здобувача освіти».

«Академічні свободи учасників освітніх правовідносин».

Питання для самоконтролю

1. Права та обов'язки педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти.

2. У чому сутність взаємозумовленості прав та обов'язків учасників навчального процесу.

3. Академічні свободи: реалії та перспективи.

4. Педагогічна та науково-педагогічна діяльність: спільне та відмінне.

Література

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич . – Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. – Львів : Магнолія, 2010. – 375 с.

2. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти / Болюбаш Я. Я. – К. : ВВП «Компас», 1997. – 64 с.

3. Вища освіта України і Болонський процес : [навч. посіб.] / [М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин] ; за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навч. книга. – Богдан, 2004. – 384 с.

4. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності / О. І. Гура – К., 2005. – 224 с.

5. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014. – № 37-38).

6. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії / Фіцула М. М. – Тернопіль : Навч. книга. – Богдан, 2003. – 136 с.

Методичні рекомендації.

Залежно від джерела фінансування вищих навчальних закладів можна розділити на дві категорії: особи, навчання яких фінансується з державного бюджету, і ті, навчання яких проходить за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб. Освіта другої

категорії – студентів регламентується нормативно-правовими актами України, договорами, укладеними між ВНЗ та студентами.

Відповідаючи на перше і третє питання, виходить із визначення *правового статусу* як сукупності закріплених у правових актах прав, свобод, обов'язків, видів та особливостей правоздатності суб'єктів та їх гарантій.

До працівників освіти належать особи, які здійснюють діяльність, прямо або опосередковано пов'язану із процесом навчання й виховання. Залежно від виду професійної діяльності й функціональних обов'язків серед працівників вищих навчальних закладів виокремлюють групи:

- 1) науково-педагогічні працівники;
- 2) адміністративно-управлінський персонал;
- 3) навчально-допоміжний персонал;
- 4) технічні працівники.

Педагогічні правовідносини – врегульовані джерелами освітнього законодавства відносини між суб'єктами діяльності викладання (наукового керівництва, наукового консультування) та суб'єктами діяльності учіння (наукового дослідження), що спрямовані на реалізацію, трансляцію, засвоєння, здобуття змісту загальної чи професійної освіти, яка отримує державне визнання та підтверджується документом.

Розкриття теоретичних питань теми має бути підкріплено нормативно у контексті реалізації перерахованих у Законі про Вищу освіту прав та обов'язків (РОЗДІЛ X. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ).

Стаття 52. Категорії учасників освітнього процесу.

Стаття 53. Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники вищих навчальних закладів.

Стаття 54. Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників.

Стаття 55. Основні посади наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищих навчальних закладів та порядок їх заміщення.

Стаття 56. Робочий час науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників.

Стаття 57. Права науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників.

Стаття 58. Обов'язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників.

Стаття 59. Гарантії науково-педагогічним, науковим, педагогічним та іншим працівникам вищих навчальних закладів.

Стаття 60. Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Стаття 61. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах.

Стаття 62. Права осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах.

Стаття 63. Обов'язки осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах.

Стаття 64. Працевлаштування випускників вищих навчальних закладів.

Друге питання передбачає розгляд РОЗДІЛУ ХІ.
НАУКОВА, НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ТА
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.

Стаття 65. Мета і завдання наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах.

Стаття 66. Інтеграція наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук.

Стаття 67. Організація наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності.

Стаття 68. Організаційні форми провадження наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності.

Стаття 69. Права інтелектуальної власності та їх захист.

Практичне заняття № 6

Правовий статус навчального закладу

Опорні поняття: види, форми, типи навчальних закладів, правовий статус, акредитаційні рівні.

Хід заняття:

Питання для обговорення:

1. Типи і види ВНЗ.
2. Структура ВНЗ.
3. Особливості правового статусу приватного ВНЗ.

Практичне завдання: 1. Концепція Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти в Україні на 2011 – 2020 роки (тезисний конспект).

2. *Скласти конспект:* Закону України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР),

2014. – № 37-38. – Ст. 27, 28, 29).

Питання для самоконтролю

1. Взаємозумовленість аспектів: типи, види, структура ВНЗ.
2. Правовий статус державного і приватного ВНЗ: спільне, відмінне.
3. Структурні підрозділи ВНЗ (схематично).

Література

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич . – Львів. держ. ун-т внутрішніх справ. – Львів : Магнолія, 2010. – 375 с.

2. Гончаров С. М. Вища освіта України і Болонський процес : [навч.-метод. посібник для підгот. магістрів, аспірантів та перепідгот. викладачів вузів] / С. М. Гончаров, В. С. Мошинський ; М-во освіти і науки України, НУВГП. – Рівне, 2005. – 142 с.

3. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38).

4. Концепція розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010–2020) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: te.zavantag.com/docs/1225/index-13230.html

Методичні рекомендації.

Відповіді на питання для обговорення можна знайти у навч. посіб. «Університетська освіта», які варто подавати у контексті відповідних статей Закону України «Про вищу освіту».

Інформаційна довідка. Залежно від джерела

фінансування студентів вищих навчальних закладів можна розподілити на дві категорії: особи, навчання яких фінансується з державного бюджету; ті, навчання яких проходить за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб. Освіта другої категорії учнів регламентується, крім нормативно-правових актів України, ще й договорами, укладеними між ВНЗ та студентами.

Громадяни, що одержують вищу освіту на платній основі, мають такий правовий статус, як і ті, що навчаються на бюджетній основі. Набір компетенцій, отриманих учнями, який і дає право на одержання документа про вищу освіту, однаковий для всіх і не залежить від форми фінансування вищого навчального закладу. Щоб одержати певний освітньо-кваліфікаційний рівень ті, хто навчається на платній основі, проходять ті ж етапи освітнього процесу, що й ті, які навчаються на бюджеті.

Детально розглянути положення Закону України «Про вищу освіту» (РОЗДІЛ VI ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ).

Стаття 26. Основні завдання вищого навчального закладу.

Стаття 27. Правовий статус вищого навчального закладу.

Стаття 28. Типи вищих навчальних закладів.

Стаття 29. Національний вищий навчальний заклад.

Стаття 30. Дослідницький університет.

Стаття 31. Утворення, реорганізація та ліквідація вищого навчального закладу.

Стаття 32. Принципи діяльності, основні права

та обов'язки вищого навчального закладу.

Стаття 33. Структура вищого навчального закладу).

Питання 3. Особливості правового статусу приватного ВНЗ має бути розкрито за такою логікою: об'єктивні та фундаментальні причини виникнення приватної освіти; основні риси приватного ВНЗ (незалежність суб'єкта громадянського суспільства, самофінансованість).

Практичне завдання: 1. Розпочати варто зі Статті 27. Правовий статус вищого навчального закладу; Статті 28. Типи вищих навчальних закладів; Статті 29. Національний вищий навчальний заклад Закону України «Про вищу освіту», обґрунтовуючи специфічні пріоритетні аспекти нормативної понятійної бази, на основі якої здійснювати розкриття концептуальних засад, передбачених пропонованим завданням теми.

Метою Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти є створення сприятливих умов для якісної підготовки робітничих кадрів згідно з пріоритетами державної соціально-економічної політики, орієнтованої на задоволення потреб особистості, суспільства і держави, а також забезпечення рівного доступу до професійно-технічної освіти.

Відтак постає значущим з'ясування основних положень та понятійної бази підрозділів програми: «Шляхи та способи розв'язання проблеми», «Завдання і заходи», «Очікувані результати» (подати конспективно).

Практичне завдання: 2. Розпочати зі Статті 32. Принципи діяльності, основні права та обов'язки вищого навчального закладу (Закон України «Про вищу освіту»), акцентуючи увагу на кожній прописаній законодавчо позиції окресленої статті. Уміти пояснити: сутність принципів, нормативно обґрунтовані основні права та обов'язки вищого навчального закладу.

Відповідь із проблеми правового регулювання інтелектуальної власності й інноваційної діяльності ВНЗ подано у РОЗДІЛІ XI. НАУКОВА, НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ (Ст. 65-69).

Відтак у конспекті з окресленого питання має бути розкрито такі нормативні аспекти:

Стаття 65. Мета і завдання наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах (Суб'єкти наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, Основною метою наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, Основними завданнями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів).

Стаття 66. Інтеграція наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук.

Стаття 67. Організація наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності.

Стаття 68. Організаційні форми провадження наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності.

Стаття 69. Права інтелектуальної власності та їх захист.

Практичне заняття № 7
Нормативно-правове регулювання
навчально-виховного процесу та педагогічних
відносин

Опорні поняття: державний контроль, атестація, ліцензування, акредитація, правове регулювання.

Хід заняття:

Питання для обговорення:

1. Сутність, мета і зміст правового регулювання державного контролю за діяльністю навчальних закладів

2. Атестація навчальних закладів як складник системи контролю.

3. Атестація педагогічних працівників.

4. Ліцензування освітніх послуг вищих навчальних закладів.

5. Акредитація вищих навчальних закладів освіти I-IV рівнів акредитації.

Практичне завдання:

Підготувати доповідь за обраною темою:

«Правовий статус педагогічних працівників».

«Правове регулювання діяльності науково-педагогічних працівників».

«Правовий статус здобувача освіти».

Питання для самоконтролю

1. Прокоментуйте тезу: «Договір про передачу права на використання твору (ліцензійний договір) укладається, як правило, у тих випадках, коли ВНЗ на платній основі, на певний термін і у встановлених межах передає право користування (опублікування, реалізації) іншому видавництву. ВНЗ може не тільки користуватися інтелектуальною власністю, яку він має, але також реалізувати її для одержання доходу».

2. Низку яких завдань з охорони й захисту інтелектуальної власності повинен виконувати ВНЗ?

Література

1. Болубаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти / Болубаш Я. Я. – К. : ВВП «Компас», 1997. – 64 с.

2. Вища освіта України і Болонський процес : [навч. посіб.] / [М. Ф. Степко, Я. Я. Болубаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин] ; за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Навч. книга. – Богдан, 2004. – 384 с.

3. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності / О. І. Гура – К., 2005. – 224 с.

4. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014. – № 37-38, ст. 2004).

5. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії / Фіцула М. М. – Тернопіль : Навч. книга. – Богдан, 2003. – 136 с.

Методичні рекомендації.

Опрацювання теоретичних питань має розпочатися зі з'ясування сутності поняття «інтелектуальна

власність ВНЗ».

Інформаційна довідка. Об'єктами інтелектуальної власності можна назвати: наукові статті, монографії; наукові звіти; науково-методичні посібники; патенти; ноу-хау (розробки, які автори вирішили не розкривати); комп'ютерні програми й бази даних; знаки для послуг (позначення, під яким виступає ВНЗ); навчальні відеофільми; конспекти лекцій; аудіолекції; переклади; хрестоматії тощо.

Спірним моментом є питання, чи можна вважати об'єктом авторського права, наприклад, збірник вправ, завдань.

По-перше, вправи або завдання не створені безпосередньо в результаті творчої діяльності упорядника й не можуть бути об'єктом авторського права. По-друге, вправи або завдання, що розташовані в певному порядку (напр., за темами, рівнем складності), являють певну інтерпретацію навчально-методичного матеріалу, а отже, і є об'єктом авторського права, тому що можуть уже повному використовуватися в навчальному процесі. У пункті 15 ст. 8 Закону України «Про авторське право й суміжні права» серед об'єктів авторського права вказано зібрання творів, зібрання обробок фольклору, енциклопедії й антології, збірники звичайних даних, інші складені твори за умови, що вони є результатом творчої праці з добору, координації або складання змісту без порушення авторських прав на твори, які входять до них як складові частини. Далі в ч. 1 ст. 19 Закону деталізується положення зазначеної норми: «Авторіві збірника й інших складених творів

(упорядникові) належить авторське право на здійсненні ним добір і розташування творів і (або) інших даних, які є результатом творчої праці (упорядника)».

Отже, такі збірники вправ або завдань можна вважати об'єктами авторського права за умови, що вони є результатом творчої праці з добору, координації або складання змісту без порушення авторських прав на твори, які входять до них як складові частини.

Розкриваючи сутність другого питання до самоконтролю, маємо передбачити, що для охорони й захисту своєї інтелектуальної власності ВНЗ повинен виконувати низку завдань: виявляти створені у процесі наукової діяльності об'єкти інтелектуальної власності, закріплювати за собою права на створену інтелектуальну власність, попереджати несанкціоноване поширення важливої для ВНЗ комерційної інформації, забезпечувати відновлення порушеного права інтелектуальної власності й домагатися стягнення збитків, заподіяних внаслідок такого порушення.

Практичне заняття № 8

Основи освітнього права зарубіжних країн

Опорні поняття: міжнародний пакт, Комюніке, Конвенція, кваліфікації вищої освіти, ECTS (Європейська кредитно-трансферна система).

Хід заняття:

Питання для обговорення:

1. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. Велика хартія університетів.

(Болонья, 18.09.1998 р.)

2. Сорбонська декларація. (Париж, Сорбонна, 25.05.1998 р.)

3. Спільна заява європейських міністрів освіти (Болонья, 19.06.1999 р.)

4. Комюніке Конференції Міністрів країн Європи, відповідальних за сферу вищої освіти «Загальноєвропейський простір вищої освіти – досягнення цілей» (Берген, 19-20.05.2005 р.)

5. Конвенція про визнання кваліфікацій вищої освіти в європейському регіоні (Лісабон, 11.04.1997 р.)

Практичні завдання:

І. Підготувати доповідь за пропонованою темою:

Нормативно-правові акти, прийняті державами-учасницями СНД у галузі освіти (Угода «Про співробітництво у питаннях підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів і нострифікації документів про їх кваліфікацію в рамках СНД» від 13 березня 1992 р.; Угода «Про співробітництво з формування єдиного (загального) освітнього простору Співдружності Незалежних Держав» від 17 січня 1997 року).

Акцентувати на аспекті використання нормативних актів СНД (щоб стати загальнообов'язковим правилом, нормативний акт СНД має бути ухвалений компетентним органом держави як власний внутрішньо національний акт); зазначити, що Статут СНД не передбачає умов і підстав, за яких акти СНД застосовувалися б прямо, без їх імплементації у внутрішнє

національне законодавство. Згідно зі ст. 20 Статуту СНД, за наявності суперечностей між нормами національного законодавства держав-учасниць, що регулює відносини галузі спільної діяльності, держави-учасниці проводять консультації й переговори задля вироблення пропозицій для усунення суперечностей.

II. Обговорення пріоритетних позицій «Всесвітньої декларації про вищу освіту для XXI століття»: а) аналіз підходів та практичних заходів; б) обговорення сутності прописаної в декларації позиції: «... вища освіта має бути доступною для всіх на основі здібностей кожного, тобто кожна держава зобов'язується створювати необхідні умови для одержання вищої освіти кожному, хто бажає її отримати і має необхідний освітній ценз і знання».

III. Порівняльна характеристика світових стандартів освітньої галузі, закріплених Загальною Декларацією прав людини: реалії та перспективи (з'ясування суперечливих підходів).

Питання для самоконтролю

1. Європейський вибір України – складник її подальшого розвитку.

2. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС – найважливіший важіль створення в Україні нової правової системи та громадянського суспільства.

3. Науково-технічне співробітництво України та ЄС.

4. Розкрити сутність Лісабонської конвенції про визнання кваліфікацій.

5. З'ясувати: чому основним завданням окреслено реалізацію передбаченої Болонською декларацією системи академічних кредитів, аналогічної ECTS (*Європейській кредитно-трансферній системі*), яку розглядають як засіб підвищення мобільності студентів під час переходу з однієї навчальної програми на іншу, засобом реформування навчальних програм. Аргументувати відповідь.

6. Охарактеризувати інструментальні, міжособистісні, системні компетенції, спеціальні компетенції з позиції значення навичок для професії та рівня опанування.

7. Чим спричинено прийняття за основу стандартної рівневої системи

(курс базового (Basic) рівня (вступ до предмета);

курс проміжного (Intermediate) рівня (призначений для формування поглиблених базових знань);

курс просунутого (досконалішого) (Advanced) рівня;

спеціалізований курс (S).

8. У межах напрямів визначено п'ять типів модулів. Прокоментуйте специфіку кожного зокрема (основні, підтримуючі, організаційні та комунікаційні, спеціалізовані, переносні модулі).

Література

1. Аніловська Г. Я. Університетська освіта : [навч. посіб. для вузів] / Г. Я. Аніловська, Н. С. Марушко, Л. М. Томаневич . – Львів. держ. ун-т внутрішніх

справ. – Львів : Магнолія, 2010. – 375 с.

2. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / [М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин] ; за ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль : Навч. книга. – Богдан, 2004. – 384 с.

3. Гончаров С. М. Вища освіта України і Болонський процес : [навч.-метод. посібник для підгот. магістрів, аспірантів та перепідгот. викладачів вузів] / С. М. Гончаров, В. С. Мошинський ; М-во освіти і науки України, НУВГП. – Рівне, 2005. – 142 с.

4. Згуровський, М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України / Згуровський М. З.; МОН України, Нац. техн. ун-т України «КПІ». – навч.-метод. вид. – К. : КПІ, 2006. – 544 с.

Методичні рекомендації.

Питання, винесені на обговорення, комплексно розкриті у джерелах пропонованої літератури. Значну увагу варто приділити першим трьом питанням для самоконтролю.

Розкриття першого питання для самоконтролю вимагає з'ясування взаємозумовленості Лісабонської конвенції, Болонської декларації, Сорбонської декларації в контексті Основної ідеї документів – двоступеневій структурі вищої освіти, використанні системи кредитів (ECTS), міжнародного визнання бакалавра як рівня вищої освіти. Друге питання для самоконтролю варто подати у взаємозв'язку зі стратегією подальшої

діяльності у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції є активний перехід на сучасні, європейські методи роботи, сприяння розвитку міжвідомчої взаємодії на горизонтальному рівні, розширення повноважень середньої та нижньої управлінських ланок у сфері обміну інформацією, заохочення ініціативності, глибокої продуманості пропозицій і бачення кінцевих результатів їхньої реалізації, вивчення та трансляція корисного досвіду інших європейських країн у сфері державного управління інтеграційними процесами. Третє питання для самоконтролю передбачає пріоритетність нових інструментів та ініціатив після підписання Болонської декларації, що сприяють реалізації цілей формування загального європейського простору вищої освіти, причому як наднаціональні, так і національні та інституційні. Найвідоміші і найефективніші програми мають багаторівневий характер. Подати характеристику програм «ЕРАЗМУС» і «СОКРАТЕС», «ЛЕОНАРДО ДА ВІНЧІ», Програма «Молодь», Програма «MEDIA PLUS» тощо (на вибір).

Готуючи презентацію (практичне завдання) системи вищої освіти країни ЄС (за вибором), розкрити сутність за такими аспектами:

- невеликий історичний екскурс,
- ступеневість вищої освіти,
- доступність вищої освіти,
- специфіка навчання та форми і критерії контролю знань студентів ВНЗ.

Навчальне видання

Методичні вказівки до практичних занять із дисципліни «Нормативно-правове забезпечення освітньої діяльності» для магістрів спеціальності 8.01010401 «Професійна освіта. Комп'ютерні технології» денної та заочної форм навчання.

Укладач: Хоцкіна Світлана Миколаївна

Реєстраційний № _____

Підписано до друку _____ 2015 р.

Формат A 5

Обсяг 40 стор.

Тираж 25 примірн.

Видавничий центр ДВНЗ «КНУ»,
м. Кривий Ріг,
вул. XXII Партз'їзду, 11